

Lodjur i Kolmårdens djurpark. Denna bild pryder även januari månad i Svenska Rovdjursföreningens almanacka 2007.

Foto: Nils Olof Johansson

Forskare och myndigheter tillmötesgår jägarnas vilja att skjuta fredade lodjur

Naturvårdsverket har till stor del tillgodosett länsstyrelsernas förslag om lojakt. Ett motiv för årets beslut om jakt på lodjur är att de påstås svälta på grund av rådjursbrist och att jakten därför inte skulle påverka lodjursstammen.

Årets lojakt blir betydligt mer omfattande än fjolårets. Totalt får 75 lodjur fällas i landet under mars månad, vilket är en ökning med 24 djur. Jaktkvoten kommer att utgöra cirka fem procent av landets lodjursstam som uppskattas bestå av 1400 djur totalt i landet, varav runt 600 finns inom renskötseområdet. Uppskattningar som grundar sig på föregående vinters inventeringar. Den illegala jakten på lodjur kan ha dubbelt så stor påverkan på lodjursstammen som den legala jakten, eftersom forskarna menar att någonstans mellan 100 och 200 lodjur årligen dödas genom illegal jakt.

– Vi tar alltid hänsyn till den illegala jakten i våra beslut och det har även forskarna i uppgift att göra när de ger oss sina rekommendationer inför ett jaktbeslut, säger Johan Bodegård, tillförordnad enhetschef på Naturvårdsverkets viltförvaltningsenhet.

Inom renskötseområdet betecknar Naturvårdsverket jakten som skydds jakt. Utanför renskötseområdet anser Naturvårdsverket att jakten kan beviljas med stöd av paragraf 6 i Jaktförordningen och då utan direkt skyddsmotiv.

FORSKARE REKOMMENDERAR LODJURSKJAKT

Naturvårdsverket har i hög grad utgått från den rapport som Grimsöforskarna Henrik Andrén och Olof Liberg tagit fram på verkets uppdrag, där dessa för fram att lodjuren har en svältsituation i området mellan renskötseområdet och Mälardalen. Men det är inga svältfödda lodjur som har dödats under föregående års lojakt. Liberg och Andrén påstående grundar sig inte på annat än en sjunkande avskjutningsstatistik när det gäller rådjur. En statistik som har stora brister. Tittar man på trafikolycksstatistik från senare år när det gäller

rådjur i aktuella områden och som är mycket säkra uppgifter, så kan man se en högst måttlig nedgång i några områden och ingen minskning alls i andra. Trafikolycksstatistiken ger ingen bekräftelse på ofta uttalade påståenden om att rådjuren är på väg att bli utslagna.

Olof Liberg har även i media framfört att den beviljade jakten utanför renskötseområdet är betydelselös för lodjursbeståndet och att artens spridning söderut i landet inte fördröjs av jakten. Han menar att lodjurens bytesbrist gör att de föder färre ungar, eller att överlevnaden hos ungarna blir lägre. Därför får, enligt Liberg, en efter jakten utglesad lodjursstam i detta område högre reproduktion och det blir ingen nettoförlust i stammen. Liberg anser därför att jägarnas krav på lodjursjakt bör tillmötesgå. En rekommendation som Naturvårdsverket har tagit fasta på då de medgivit en kraftig ökning av

lojakten.

Detta är något som upprör företeckare för naturvården. Lars Nyblom från Tärnsjö har arbetat med de EU-anmälningar som Riksföreningen Hänsynsfull Jakt gjort mot tidigare års lodjursjakter och han skrår inte orden: – Naturvårdsverket är inte kvali-

huvudsak föder sig genom att äta rådjur. En ekvation som lokalt kan vara svår att få att gå ihop.

Det är knappast att förvänta sig att jägarkåren tar initiativ till en begränsning av rådjursjakten till förmån för lodjurens försörjning, även om det vore önskvärt och något man faktiskt kan be-

”Om begreppet viltvård skall ha någon relevant innebörd så kunde istället rådjursjakten begränsas för att öka födotillgången för lodjuren.”

ficerade att handha rovdjursförvaltningsfrågor, det har de visat gång på gång. Verket hänvisar till jaktförordningens sjätte paragraf som är helt i strid med EU:s habitatsdirektiv. I sitt beslut stöder sig verket på en beställd forskarrapport som säger att lodjursstammen har födobrist i området mellan renskötselområdet och Mälardalen. Det påståendet saknar all verklighetsförankring och de lodjurkroppar som tidigare år skickats in till SVA för undersökning har visat gott hull. I själva verket är det så att såväl länsstyrelsernas som Naturvårdsverkets handläggare saknar förmåga att stå emot jägarorganisationernas avskjutningskrav.

ANNAN LÄMPLIG LÖSNING

Om det är så att Liberg och Andrén har rätt i att lodjurens huvudföda, rådjuren, har minskat i en omfattning så att det begränsar tillväxten i lodjursstammen, så finns det anledning att ifrågasätta deras rekommendation att möta detta med en utökad lojakt. Om begreppet viltvård skall ha någon relevant innebörd så kunde istället rådjursjakten begränsas för att öka födotillgången för lodjuren. Som det nu är jagas rådjur utan några som helst angivna antalsmässiga begränsningar upp till sju månader om året, beroende på var man bor. Trots att landets rådjursstam har gått tillbaka markant sedan toppåren i slutet av åttio-talet och början av nittio-talet, så är den frikostiga jakttiden på rådjur oförändrad. Samtidigt har vi haft en växande lodjursstam i de delar av landet där lodjuren i

gära. Jägareförbundet har trots allt landets viltförvaltning som ett allmänt uppdrag och även om detta inte innefattar de stora rovdjuren, så måste givetvis ett seriöst förvaltande av småviltet beakta rovdjurens födobehov. Men för att sådan viltvård skall bli aktuell behövs med säkerhet politiska beslut och myndigheters direktiv. I synnerhet när en allt för omfattande jakt på rådjur får till följd att fredade lodjur får skjutas i en ökad utsträckning, innan ens beslutade miniminivåer för lodjursstammen uppnåtts.

LÄNSSTYRELSEN I UPPLAND VILLE SKJUTA TIO LODJUR

Naturvårdsverket har, så när som på i två län, följt länsstyrelsernas rekommendationer till avskjutningskvoter. I Uppland ville Länsstyrelsen skjuta tio lodjur, men Naturvårdsverket tillät sex. En minskning som länsstyrelsens rovdjursansvarige Johan Månsson inte ser som så märklig.

– Vi har gjort en bedömning av hur många lodjursföryngringar som berör länet och kommit fram till att det är sjutton och jag tycker att jag kan stå för att tio lodjur är en rimlig avskjutningsnivå, säger Månsson. Den illegala jaktens påverkan kan jag inte ta ställning till eftersom jag inte känner till omfattningen i vårt län. Att Naturvårdsverket gör en annan bedömning än vi vill jag inte ha några synpunkter på.

I Uppland ville Jägarnas riksförbund skjuta 70 lodjur, vilket i princip skulle motsvara hela lojaksstammen i det länet.

– Det är helt i enlighet med det förbundets regionala rovdjurspolicy i vårt län och inte särskilt förvånande, menar Månsson. Riksjägarna vill nog helst inte se några stora rovdjur i Upplands län

JÄGARNAS OCH LÄNSSTYRELSEN I VÄRMLAND ENIGA

I Värmland förslog Länsstyrelsen att 30 lodjur skulle få fällas. Något som var helt i enlighet med Jägarnas Riksförbunds och Jägareförbundets förslag. När Naturvårdsverkets beslut kom, fick de ansvariga se sitt förslag rejält nedskuret med två tredjedelar till tio djur.

– Vi hade fattat vårt beslut innan jägarorganisationerna kom med sina ansökningar och att vi och dom var eniga om hur många lodjur som skulle skjutas i Värmland betyder inte att vi sitter i knä på jägarorganisationerna, säger Värmland läns rovdjursansvarige Lars Furuholm.

Han medger att årets lojakt inte har diskuterats i den regio-

nala rovdjursgruppen, eftersom gruppens möte var dåligt tajmad i tiden för beslutet.

– Vi har för mycket lodjur i Värmland i förhållande till bytesunderlaget och vi har haft Henrik Andrén och Olof Libergs rapport om lodjurens bytesbrist när det gäller rådjur i Mellansverige som underlag för vårt beslut. Vi anser att vår rekommendation också är konsekvent utifrån länets förvaltningsplan, som säger 10–20 föryngringar och är anpassat till bytestillgången. Naturvårdsverkets beslut bygger på den nationellt beslutade miniminivån. Därav skillnaden i bedömning, menar Furuholm.

– Vi kan heller inte bedöma den illegala jaktens effekt i vårt län och den jakten har vi inte tagit hänsyn till i våra diskussioner. Vi har ju dessutom inställningen att en viss legal jakt kan minska den illegala jakten.

UFFE STRIDSBERG

Fotnot: ”Annan lämplig lösning” i lagtexten, se faktaruta sidan 31.

Fler lodjur får jagas i år

Naturvårdsverket tillåter jakt på 75 lodjur under 2007 varav 46 djur utanför renskötselområdet och 29 inom detsamma, en ökning från 51 djur 2006 då 24 fick dödas utanför renskötselområdet och 27 inom. Jakten får pågå under mars månad. Utanför renskötselområdet tillåts inte fällfångst.

Naturvårdsverket har huvudsakligen gått på länsstyrelsernas förslag med två undantag. Länsstyrelsen i Värmland hade föreslagit jakt på 30 lodjur, vilket Naturvårdsverket sänkte till tio och länsstyrelsen i Uppsala hade föreslagit tio lodjur, vilket sänktes till sex. I Norrbottens och Västerbottens län tillåts ingen lojakt, på förslag av länsstyrelserna själva.

Så här ser tilldelningen ut:

Västerbottens län	8
Jämtlands län	20
Dalarnas län inom renskötselomr.	1
Dalarnas län utom renskötselomr.	7
Gävleborgs län	8
Värmlands län	10
Örebro län	5
Uppsala län	6
Västmanlands län	5
Västra Götalands län	5

Svenska Jägareförbundet hade ansökt om jakt på 207 lodjur, varav 36 inom renskötselområdet och 171 utanför.

År 2006 överskreds jakttilldelningen, främst i Dalarna, i betydande grad. Med anledning härav har Naturvårdsverket detta år givit jaktledaren ett ökat ansvar. Han måste rapportera fällda eller påskjutna djur inom en timme och hålla koll på att tilldelningen i området inte är fylld.

År 2006 konstaterades 261 föryngringar, det vill säga honor som födde ungar våren 2005, av lodjur mot 248 år 2005.

BJÖRN LJUNGGREN